

PROTOKOLL FRA HOVEDSTYREMØTE 27. JANUAR 2016

Til stede:

Hovedstyret: Øystein Olsen, Jon Nicolaisen, Egil Matsen, Kjetil Storesletten, Karen Helene Ulltveit-Moe, Kathryn M. Baker og Steinar Juel

Varamedlem:

Fra de ansatte: Gøril B. Havro og Mona H. Sørensen (sak 21-29)

Tilsynssekretariatet: Svenn-Erik Forsstrøm (sak 1-10, 21-22 og 24-29)

Administrasjonen: Yngve Slyngstad (sak 1-20), Trond Grande (sak 1-22 og 24-25), Dag Huse (sak 1-19), Lise Lindbäck (sak 6), Hege Gjerde (sak 21-22), Age Bakker (sak 24-25), Karsten Kallevig (sak 16-20), Ivar Eriksen (sak 16-19), Lars Dahl (sak 1-2 og 17-18), Mie Holstad (sak 18), Per Løken (sak 19), John Tore Vatnar (sak 12-15), Merethe Riddervold (sak 1-17, 21-22 og 24-25), Ida Wolden Bache (sak 30 og 32), Kristin Gulbrandsen (sak 26-27 og 31), Olav Bø (sak 31), Helge Mothes (sak 26 og 27), Kjetil Heltne (sak 26 og 27), Ørjan Agdesteen (sak 18 og 23), Jannecke Ebbesen (sak 23), Line Vogt (sak 23), Kathrine Stang Ottesen (sak 23 og 26-29), Ingunn Valvatne (sak 1-11, 21-22 og 24-29), Birger Vikøren (sak 1-29), Pål Haugerud (sak 1-19, 21-22 og 24-25), Runar Malkenes (sak 1-19 og 21-32), Bjarne Gulbrandsen (sak 1-33), Sigrid Iglund (sak 1-19 og 21-33)

Til orientering var utsendt sammen med saksdokumentene:

- Agenda – seminar med hovedstyret 26. januar 2016
Notat av 22. januar 2016 fra NBIM
- Monthly Performance and Risk Report – Nov. and Dec. 2015
Notat av 17. desember 2015 og 22. januar 2016 fra NBIM
- Supplementary information GPF Performance and Risk. Q4 2015
Notat av 19. januar 2016 fra NBIM
- Unoterte eiendomsinvesteringer – stillingsinstruks til leder for NBREM
Notat av 21. januar 2016 fra NBIM
- Referat fra møte i revisjonsutvalget 16. desember 2015
- Protokoll fra møte i hovedstyrets risiko- og investeringsutvalg 17. november 2015
- Statens pensjonsfond utland (SPU) – unntak fra ramme for andel investeringer med enkeltpartner og ramme for samlet honorar
Notat av 26. januar 2016 fra NBIM

1/2016 Etterlevelse og kontroll – Kvartalsrapport for fjerde kvartal 2015

Saksdokument: Notat av 21. januar 2016 fra NBIM

Trond Grande og Lars Dahl redegjorde for hovedpunktene i rapporten. Karen Helene Ulltveit-Moe redegjorde for drøftingen i revisjonsutvalget og de temaer utvalget var særlig opptatt av, herunder risiko knyttet til endringer i skatteregulering og sammenhengen mellom de rapporterte risikonivåene i denne rapporten og i «NBIM Real Estate – kvartalsrapport for fjerde kvartal 2015». Utvalget hadde i sin gjennomgang ikke blitt oppmerksom på forhold som tilsa en annen vurdering enn administrasjonens tilråding.

Hovedstyret hadde en meningsutveksling og tok rapporten om etterlevelse og kontroll i NBIM for fjerde kvartal 2015 til etterretning.

2/2016 Årlig internkontrollrapport 2015

Saksdokument: Notat av 21. januar 2016 fra NBIM

Trond Grande og Lars Dahl redegjorde for hovedpunktene i rapporten. Karen Helene Ulltveit-Moe redegjorde for drøftingen i revisjonsutvalget og de temaer utvalget var særlig opptatt av, herunder årsaker til økningen i omfang av uønskede hendelser siste tre år og behovet for utdyping av definisjoner knyttet til de ulike dokumenters rolle i styringsmodellen. Utvalget hadde i sin gjennomgang ikke blitt oppmerksom på forhold som tilsa en annen vurdering enn administrasjonens tilråding.

Hovedstyret hadde en meningsutveksling og tok NBIMs årlige internkontrollrapport for 2015 til etterretning. Rapporten sendes representantskapet til orientering.

3/2016 Avkastning og risiko – Kvartalsrapport for fjerde kvartal 2015

Saksdokument: Notat av 21. januar 2016 fra NBIM

Dag Huse redegjorde for hovedelementer i rapporten. Karen Helene Ulltveit-Moe redegjorde for drøftingen i revisjonsutvalget og de temaer utvalget var særlig opptatt av, herunder behovet for å inkludere beskrivelse av metoder for måling av utnyttelsesgrad i forhold til rammer gitt i mandatet. Utvalget har i sin gjennomgang ikke blitt oppmerksom på noe som tilsier en annen vurdering enn administrasjonens tilråding. Egil Matsen redegjorde for drøftingen i risiko- og investeringsutvalget.

Hovedstyret hadde en meningsutveksling og tok rapporten om avkastning og risiko i Statens pensjonsfond utland for fjerde kvartal 2015 til etterretning. Representantskapet orienteres om hovedelementer i rapporten i eget brev.

4/2016 SPU – Offentlig rapportering

Saksdokument: Notat av 21. januar 2016 fra NBIM

Trond Grande redegjorde for plan for de ulike offentlige rapportene om forvaltningen av Statens pensjonsfond utland som skal publiseres i 2016.

Hovedstyret hadde en foreløpig meningsutveksling og ba om at det arbeides videre med saken i tråd med de konkrete merknadene. Saken legges fram til ny behandling i møtet 10. februar.

5/2016 SPU – Oppfølging av ekspertgrupperapport om prinsipper for risikjustering av avkastningstall

Saksdokument: Notat av 21. januar 2016 fra NBIM

Yngve Slyngstad og Dag Huse redegjorde for saken. Egil Matsen orienterte om drøftingen i risiko- og investeringsutvalget.

Hovedstyret tok redegjørelsen om oppfølging av ekspertgruppens rapport om prinsipper for risikjustering av avkastningstall til orientering.

6/2016 SPU – Forslag fra Finansdepartementet til endringer i mandatet

Saksdokument: Notat av 25. januar 2016 fra NBIM

Trond Grande redegjorde for saken og endringer i utkastet til svarbrev etter behandlingen i hovedstyrets møte 16. desember 2015.

Hovedstyret hadde en meningsutveksling og ga sin tilslutning til at det sendes brev til Finansdepartementet. Sentralbanksjefen fikk fullmakt til å ferdigstille brevet basert på saksfremlegget på hovedstyrets merknader.

7/2016 Rapport om ansvarlig forvaltning 2015

Saksdokument: Notat av 21. januar 2016 fra NBIM

Yngve Slyngstad redegjorde for rapporten. Egil Matsen orienterte om drøftingen i eierskapsutvalget.

Hovedstyret hadde en meningsutveksling og tok rapport om ansvarlig forvaltning 2015 til etterretning. Rapporten offentliggjøres 4. februar 2016 og oversendes representantskapet til orientering.

8/2016 Brev til Finansdepartementet om forventningsdokument for menneskerettigheter

Saksdokument: Notat av 21. januar 2016 fra NBIM

Yngve Slyngstad redegjorde for saken og utkast til brev der utarbeidelsen av forventningsdokumentet og bankens vurderinger knyttet til dette er beskrevet. Egil Matsen orienterte fra drøftingen i eierskapsutvalget.

Hovedstyret hadde en meningsutveksling og ga sin tilslutning til at det sendes brev til Finansdepartementet i tråd med saksfremlegget. Sentralbanksjefen fikk fullmakt til å ferdigstille brevet basert på hovedstyrets merknader.

9/2016 Oppdatering av hovedstyrets prinsipper for ansvarlig forvaltningsvirksomhet i Norges Bank

Saksdokument: Notat av 21. januar 2016 fra NBIM

Yngve Slyngstad innledet om saken.

Hovedstyret besluttet at Prinsipper for ansvarlig forvaltningsvirksomhet oppdateres i tråd med saksfremlegget. Dokumentet oversendes Finansdepartementet til orientering og offentliggjøres på NBIMs nettsider.

10/2016 SPU – Evaluering av organiseringen av ansvarlig forvaltningsvirksomhet

Saksdokument: Notat av 21. januar 2016 fra NBIM

Yngve Slyngstad redegjorde for saken. Egil Matsen orienterte om drøftingen i eierskapsutvalget.

Hovedstyret hadde en meningsutveksling og ga sin tilslutning til at det sendes brev til Finansdepartementet i tråd med saksfremlegget. Sentralbanksjefen fikk fullmakt til å ferdigstille brevet basert på hovedstyrets merknader.

11/2016 SPU – Endrede bestemmelser om nytt produktbasert kullkriterium i rammeverket for ansvarlig forvaltningsvirksomhet mv.

Saksdokument: Notat av 21. januar 2016 fra NBIM

Yngve Slyngstad og Dag Huse redegjorde for saken og utkast til svarbrev til Finansdepartementet. Egil Matsen orienterte om drøftingen i eierskapsutvalget.

Hovedstyret hadde en meningsutveksling og ga sin tilslutning til at det sendes brev til Finansdepartementet i tråd med saksfremlegget. Sentralbanksjefen fikk fullmakt til å ferdigstille brevet basert på hovedstyrets merknader.

12/2016 Tilråding fra Etikkrådet om å sette Petrobras SA til observasjon

Saksdokument: Notat av 21. januar 2016 fra NBIM
Notat av 26. januar 2016 fra Eierskapsutvalget

Egil Matsen innledet og redegjorde for drøftingen i eierskapsutvalget og utvalgets innstilling på bakgrunn av anbefaling fra Etikkrådet.

I følge § 6 i retningslinjer for observasjon og utelukkelse fra Statens pensjonsfond utland skal banken vurdere om andre virkemidler, herunder eierskapsutøvelse, kan være bedre egnet til å redusere risikoen for fremtidige normbrudd eller av andre årsaker kan være mer hensiktsmessige. NBIM har gjort en vurdering av eierskapsutøvelsen og konkluderer med at det trolig ikke vil være et hensiktsmessig virkemiddel i dette tilfellet.

Hovedstyret hadde en meningsutveksling og sluttet seg til Etikkrådets anbefaling om å sette Petrobras SA til observasjon. Etikkrådet orienteres om vedtaket. Sentralbanksjefen fikk fullmakt til å fastsette tidspunkt for offentliggjøring av beslutningen.

13/2016 Tilråding fra Etikkrådet om å utelukke selskap

Saksdokument: Notat av 21. januar 2016 fra NBIM
Notat av 26. januar 2016 fra Eierskapsutvalget

Egil Matsen innledet og redegjorde for eierskapsutvalgets innstilling på bakgrunn av anbefaling fra Etikkrådet.

Hovedstyret hadde en meningsutveksling og vedtok at San Leon Energy Plc utelukkes fra Statens pensjonsfond utlands portefølje. Finansdepartementet orienteres om vedtaket. Sentralbanksjefen fikk fullmakt til å sette tidspunkt for offentliggjøring av beslutningen.

14/2016 Tilråding fra Etikkrådet 21. desember 2015 om å oppheve utelukkelse av selskap

Saksdokument: Notat av 21. januar 2016 fra NBIM
Notat av 26. januar 2016 fra Eierskapsutvalget

Egil Matsen innledet og redegjorde for eierskapsutvalgets innstilling på bakgrunn av anbefaling fra Etikkrådet.

I følge § 5 i mandatet for forvaltningen av Statens pensjonsfond utland skal Etikkrådet jevnlig vurdere om grunnlaget for observasjon eller utelukkelse fortsatt er tilstede. Etikkrådet kan på bakgrunn av ny informasjon anbefale banken at observasjon eller utelukkelse oppheves.

Hovedstyret hadde en meningsutveksling og vedtok at utelukkelse av Singapore Technologies Engineering Ltd fra Statens pensjonsfond utlands portefølje oppheves. Finansdepartementet orienteres om vedtaket. Sentralbanksjefen fikk fullmakt til å sette tidspunkt for offentliggjøring av beslutningen.

15/2016 Brev fra Etikkrådet – Oppdatering utelukkede selskaper

Saksdokument: Notat av 21. januar 2016 fra NBIM

Egil Matsen redegjorde for saksfremlegget og eierskapsutvalgets drøfting.

Etikkrådet har i henhold til retningslinjene for observasjon og utelukkelse fra Statens pensjonsfond utland vurdert om grunnlaget for utelukkelse fortsatt er til stede for selskapene som er utelukket fra fondet.

Hovedstyret tok brevet fra Etikkrådet til orientering.

16/2016 Statens pensjonsfond utland – Oppnevning av medlemmer til Real Estate Investment Board

Saksdokument: Notat av 22. januar 2016 fra NBIM

Yngve Slyngstad innledet.

Hovedstyret hadde en meningsutveksling og oppnevnte Christian Ringnes og Petter Fredrik Neslein som medlemmer av Real Estate Investment Board fram til 1. januar 2017.

17/2016 Eiendomsforvaltningen – Behandling av investerings saker i Real Estate Investment Board og hovedstyret

Saksdokument: Notat av 22. januar 2016 fra NBIM

Yngve Slyngstad innledet. Egil Matsen redegjorde for drøftingen i risiko- og investeringsutvalget og utvalgets innstilling.

Hovedstyret hadde en meningsutveksling og vedtok følgende endringer i Real Estate Investment Board Mandate:

- Nedre beløpsgrense for investerings saker som skal legges fram for REIB til behandling, settes til USD 750 millioner
- Nedre beløpsgrense for å legge fram investerings saker for hovedstyret settes til USD 1,5 milliarder.

Hovedstyrets investeringsmandat til leder for NBIM og hovedstyrets mandat til risiko- og investeringsutvalget endres tilsvarende.

Endringene trer i kraft umiddelbart.

18/2016 NBREM – Rapportering for fjerde kvartal 2015

Saksdokument: Notat av 20. januar 2016 fra NBREM

Lars Dahl og Mie Caroline Holstad redegjorde for hovedpunktene i rapporten. Karen Helene Ulltveit-Moe redegjorde for drøftingen i revisjonsutvalget og de temaer utvalget var særlig opptatt av, herunder fremstillingen av mandatetterlevelsen samt av kostnadene ved forvaltningen. Utvalget har i sin gjennomgang ikke blitt oppmerksom på noe som tilsier en annen vurdering enn administrasjonens tilråding.

Hovedstyret hadde en meningsutveksling og tok rapporten om eiendomsforvaltningen i fjerde kvartal 2015 til etterretning. Et sammendrag av rapportens informasjon om fondets eiendomsinvesteringer oversendes representantskapet.

19/2016 Eiendomsinvestering – Project Exchange

Saksdokument: Notat av 25. januar 2016 fra NBREM
Notat av 26. januar 2016 fra Risiko- og investeringsutvalget

Karsten Kallevig redegjorde for eiendomsinvesteringen, med særlig vekt på investeringsmessige hensyn knyttet til prosjektet.

Egil Matsen redegjorde for drøftingen og innstillingen fra risiko- og investeringsutvalget (RIU). Matsen orienterte deretter om ny informasjon som hadde tilkommet etter drøftingen i RIU, herunder at REIB hadde kommet med

en foreløpig anbefaling i saken. Det ble samtidig informert om at REIB ved behandling av prosjektet var beslutningsdyktig, men ikke fulltallig. I saksfremlegget fra NBREM til hovedstyret er den nye informasjonen innarbeidet.

Hovedstyret hadde en meningsutveksling og stilte en del oppklarende spørsmål til prosjektet, herunder om prising og risikoforhold. Hovedstyret merket seg at investeringen vil ligge innenfor rammene i Finansdepartementets mandat for SPU og hovedstyrets investeringsmandat til leder for NBIM. Hovedstyret merket seg videre at NBREM ved etablering av eierstrukturen vil sørge for å ivareta representantskapets rett til å føre tilsyn og få tilgang til opplysninger fra selskapene i eierstrukturen. Hovedstyret påpekte at prosessen frem mot styrebehandling var krevende, og ba NBREM arbeide videre med å etablere gode prosesser og målrettede saksfremlegg til hovedstyret.

Hovedstyrets flertall sluttet seg til at det arbeides videre med sikte på å inngå en avtale.

Det vises til sak 16/2016 om oppnevning av medlemmer til REIB.

Hovedstyrets medlem Karen Helene Ulltveit-Moe fant etter en samlet vurdering ikke å kunne slutte seg til vedtaket med basis i den informasjon som forelå på tidspunktet for hovedstyremøtet.

20/2016 Orientering om aktuelle saker

Yngve Slyngstad og Karsten Kallevig orienterte om aktuelle saker i NBIM og BREM.

21/2016 Hovedstyrets protokoll fra møtet 16. desember 2015

Hovedstyret godkjente protokollen fra møtet 16. desember 2015.

22/2016 Virksomhetsstyring i NBIM – Rapport for fjerde kvartal 2015

Saksdokument: Notat av 21. januar 2016 fra NBIM

Trond Grande redegjorde for hovedelementer i rapporten.

Hovedstyret hadde en meningsutveksling og tok virksomhetsrapporten for fjerde kvartal 2015 til etterretning. Rapporten sendes representantskapet til orientering.

23/2016 Noregs Banks årsmelding for 2015

Saksdokument: Notat av 21. januar 2016 fra KF

Jannecke Ebbesen presenterte hovedelementene i hovedstyrets årsberetning (del I av bankens årsmelding) og orienterte om tidsplanen for det videre arbeidet med rapporten.

Hovedstyret hadde en foreløpig behandling av del I. Merknader fra drøftingen innarbeides og del I og del II (årsregnskapet) legges fram for godkjenning i møtet 10. februar 2016. Del III av bankens årsmelding sendes hovedstyret til orientering.

24/2016 Tilsynsgjennomgang – risikostyring ved utkontraktering av IT-tjenester fra NBIM

Saksdokument: Notat av 21. januar 2016 fra NBIM

Trond Grande innledet.

Hovedstyret tok attestasjonsrapport om styring og kontroll med operasjonell risiko ved utkontraktering av IT-relaterte tjenester fra Norges Bank Investment Management til etterretning.

Hovedstyret ba NBIM vurdere anbefalingene og vil bli orientert om arbeidet med oppfølging av rapportens anbefalinger i den løpende virksomhetsrapporteringen.

25/2016 Oppsummering fra revisjonsrapporter – IT NBIM

Saksdokument: Notat av 25. januar 2016 fra IR

Ingunn Valvatne redegjorde for hovedelementer i revisjonsrapporten. Karen Helene Ulltveit-Moe orienterte fra drøftingen i revisjonsutvalget.

Hovedstyret tok internrevisjonens oppsummering fra revisjonsrapporten 1502 NBIM IT Security til etterretning.

26/2016 Oppsummering fra revisjonsrapporter – IT SBV

Saksdokument: FORTROLIG notat av 25. januar 2016 fra IR

Ingunn Valvatne redegjorde for hovedelementer i revisjonsrapporten. Karen Helene Ulltveit-Moe orienterte om drøftingen i revisjonsutvalget og de temaer utvalget var særlig opptatt av. Jon Nicolaisen orienterte om tiltak som er iverksatt i lys av funnene i rapporten.

Hovedstyret tok internrevisjonens oppsummering fra revisjonsrapporten 1502 IKT sikkerhet i Norges Bank/sentralbankvirksomheten til etterretning.

27/2016 Tilsynsgjennomgang – Styring og kontroll med cybersikkerhet i Norges Banks oppgjørssystem

Saksdokument: FORTROLIG notat av 21. januar 2016 fra MB

Kristin Gulbrandsen innledet.

Hovedstyret hadde en meningsutveksling og sluttet seg til at det sendes brev til representantskapet med kommentarer til tilsynsrapporten i samsvar med saksfremlegget.

28/2016 Hovedstyrets langtidsplan for internrevisjonen for perioden 2016-2019

Saksdokument: Notat av 20. januar 2016 fra IR

Ingunn Valvatne redegjorde for langtidsplanen. Karen Helene Ulltveit-Moe orienterte om revisjonsutvalgets drøfting og de innspill utvalget hadde gitt.

Hovedstyret vedtok internrevisjonens forslag til langtidsplan for 2016-2019.

29/2016 Hovedstyrets årsplan for internrevisjonen 2016

Saksdokument: Notat av 20. januar 2016 fra IR

Ingunn Valvatne redegjorde for langtidsplanen. Karen Helene Ulltveit-Moe orienterte om revisjonsutvalgets drøfting og de innspill utvalget hadde gitt.

Hovedstyret vedtok internrevisjonens forslag til revisjonsplan for 2016.

30/2016 Orientering om den aktuelle pengepolitiske situasjon

Visesentralbanksjefen orienterte om hovedtrekk i den økonomiske utviklingen siden forrige hovedstyremøte.

31/2016 Organisering av valutareservene

Saksdokument: Notat av 22. januar 2016 fra MB

Kristin Gulbrandsen innledet.

Hovedstyret hadde en meningsutveksling og vedtok å endre organiseringen av reserveforvaltningen slik at renteforvaltningen samles i avdeling Markeder og banktjenester (MB) i sentralbankvirksomheten, mens NBIM fortsetter å forvalte aksjeporteføljen.

I hovedstyrets prinsipper endres maksimal aksjeeksponering fra 50 prosent av den langsiktige porteføljen til 45 prosent av markedsverdien av den samlede eksponeringen i aksje- og renteporteføljen. Videre inkluderes kinesiske yuan i investeringsuniverset for renteporteføljen.

Endringene trer i kraft fra det tidspunkt sentralbanksjefen bestemmer og senest fra 1. januar 2017.

32/2016 Orientering om aktuelle saker

Sentralbanksjefen orienterte om aktuelle saker i sentralbankvirksomheten.

33/2016 Eventuelt

Det var ingen saker under eventuelt.

Hovedstyrets medlemmer:

Syden Olsen Jon W. W. W.
Egil Nafstad Kjetil K.
Kasindelen W. W. Egil Strøm Steinar J.

De ansattes representanter, jf. sak 21-29:

Sett: Helge Myrnes Gerd O. K.
Mona Sørensen